

Název činnosti:

E-learningové kurzy boje proti podvodu a proti korupci

Země:

Lotyšsko

Kategorie činnosti:

- Školení

Kontakt:

- Lotyšská škola veřejné správy (ve spolupráci s TI Lotyšsko – Delna & KNAB – Úřad pro předcházení korupci a boj proti ní)
- <https://www.vas.gov.lv/en/>
- vas@vas.gov.lv

Hrozící riziko (rizika) podvodu

- Střet zájmů
- Vyhýbání se zadávacímu řízení nebo manipulace se zadávacím řízením
- Podvody (např. daňové podvody, pašování)
- Daňový únik
- Úplatkářství a další trestné činy a rizika související s korupcí
- Tajná dohoda
- Propojení mezi šedou ekonomikou a korupcí

Souvislosti a cíle

Lotyšská škola veřejné správy (LSPA) je největším školicím střediskem pro státní úředníky a zaměstnance veřejné správy v Lotyšsku. V souladu s nařízením vlády č. 389 Lotyšské republiky zahájila škola LSPA dva projekty financované z ESF v rámci operačního programu „Investice pro růst a zaměstnanost“. Jeden z projektů nazvaný „Profesní rozvoj lidských zdrojů v oblasti veřejné správy zaměřený na předcházení korupci a omezování šedé ekonomiky“ (projekt ESF č. 3.4.2.0/15/I/002) je zaměřen na vzdělávání pracovníků veřejného sektoru v oblasti předcházení korupci. Projekt **byl zahájen** v roce 2016, má skončit v polovině června roku 2022 a jeho rozpočet činí **2 863 077 EUR**¹.

Hlavním cílem je omezit šedou ekonomiku a korupci. Toto opatření je zárukou toho, že pracovníkům ve veřejné správě je poskytnuto školení (včetně elektronických kurzů) a umožněna výměna zkušeností v oblasti speciálních a obecných kompetencí. Od roku 2016 bylo v rámci projektu uspořádáno více než 130 vnitrostátních a mezinárodních akcí (se 7 500 účastníky). Součástí školení byl společný úvodní modul, osm základních modulů (hromadné prezenční školení) a specializované kurzy².

¹ <https://www.vas.gov.lv/en/corruption-prevention-and-reduction-of-shadow-economy>

² https://www.vas.gov.lv/en/box/images/Par_mums/K%20projekta%20faktu%20lapa_2018_EN.pdf
https://www.vas.gov.lv/en/box/images/K_Project_target%20groups_ENG_25022020.pdf

Popis činnosti

Online kurzy představují relativně malou, ale velmi inovativní součást projektu. Jejich cílem je poskytnout základní znalosti a podpořit společné pojetí šedé ekonomiky, prevence střetu zájmů a korupce a aspektů jejich zmírňování prostřednictvím interaktivního učení jak na základní, tak na pokročilejší úrovni. Účastníci mohou využívat e-learningové platformy v jakoukoli dobu a na jakémkoli místě pomocí chytrého telefonu, tabletu nebo počítače s připojením k internetu.

Vytvoření elektronických kurzů je výsledkem konzultací se všemi relevantními institucemi: institucemi veřejného sektoru, nevládními organizacemi a sociálními partnery. Díky tomu bude školení uspokojovat skutečné potřeby cílové skupiny. Elektronické kurzy jsou cílové skupině (veřejným institucím, včetně obcí) k dispozici online a zdarma. Další elektronické kurzy jsou zpřístupňovány přibližně **176 000 potenciálních účastníků**, které tvoří zaměstnanci a úředníci státních rozpočtových institucí (např. všech ministerstev a jejich podřízených institucí, nezávislých veřejných institucí) a obcí.

První elektronický kurz prováděný v rámci projektu nazvaný „Omezování šedé ekonomiky“ poskytuje základní znalosti o šedé ekonomice a jejím zmírňování a podporuje společný pohled na ni. Tento elektronický kurz používá interaktivní výukové nástroje a byl uveden do provozu v létě roku 2019.

Druhý elektronický kurz „Předcházení korupci“, který je zaměřen na **aspekty boje proti korupci, prevence střetu zájmů a profesní etiky**, je ve fázi vývoje a jeho uvedení do provozu se plánuje na konec srpna roku 2020. Tento elektronický kurz se skládá z deseti online modulů, z nichž každý je zaměřen na příslušné dílčí téma, a odpovídá osmi vyučovacím hodinám. **Tyto moduly jsou:** „Co je to korupce?“, „Důsledky korupce“, „Instituce pro prevenci korupce a boj proti ní“, „Boj proti korupci ve veřejném a soukromém sektoru“, „Střet zájmů“, „Hodnoty a etika ve veřejné správě“, „Rizika korupce“, „Podmínky vedoucí ke korupci a opatření v případě úplatkářství“ a „Oznamování podvodů“. Desátý modul obsahuje cvičení pro sebetestování. Přestože kurz je otevřen pro všechny pracovníky veřejné správy, cílovou skupinou jsou zaměstnanci/úředníci, jejichž odborná praxe je kratší než jeden rok.

Druhý elektronický kurz byl vytvořen ve spolupráci mezi LSPA a Transparency International Lotyšsko (Delna). Na vytváření obsahu kurzu se podíleli i odborníci, kteří zastupují Úřad pro předcházení korupci a boj proti ní (KNAB) a Centrum pro veřejnou politiku (Providus). Zástupci úřadu KNAB prováděli konzultace s vývojáři kurzu po celou dobu vytváření elektronického kurzu.

Specifické rysy

- Elektronické kurzy jsou vytvořeny tak, aby byly **maximálně interaktivní**. V jednotlivých modulech se vyskytuje pouze nezbytné množství textu. Proto je v elektronických kurzech dávána přednost více praktickým cvičením a činnostem, jako je pantomima. Tím, že jsou používány otázky a simulace specifické pro konkrétní situaci a že je kurz interaktivní, mohou uživatelé nové znalosti aplikovat realisticky a procvičovat se v rozhodování v prostředí bez rizika a bez předsudků. Tento typ učení založeného na zkušenostech pomáhá člověku získávat užitečné poznatky o vlastních úspěších a selháních – což jsou poznatky, které obecně vedou k lepšímu rozhodování při práci.
- Úzká spolupráce mezi třemi partnery, kteří se na vývoji kurzů podílejí – **LSPA, Delna a KNAB** – kurzům dodává věrohodnost a je zárukou toho, že jejich materiály jsou všestranné. Díky tomuto partnerství jsou vývojáři schopni vytvářet nástroje a postupy, které jsou lépe zaměřeny na stanovené oblasti rizika. Spolupráce také snižuje duplicitu práce a přispívá ke sjednocení strategií boje proti podvodu a korupci. Je třeba upozornit na to, že elektronický kurz nemůže plně nahradit prezenční výuku ve třídě, ale výrazně usnadní školení v oblasti boje proti korupci velkého množství účastníků (v zemi je značná poptávka po protikorupčních školeních) a může být zvláště účinný při školení méně zkušených účastníků.

Výstupy a výsledky

V říjnu roku 2019 byl proveden průzkum s prvními účastníky elektronického kurzu. Bylo přijato **63 odpovědí z několika veřejných institucí**. Téměř všechny komentáře ze strany uživatelů byly velmi pozitivní (několik pozitivních komentářů bylo přijato i v červnu roku 2020). (maximálně 10 bodů):

- Relevance témat kurzu a jejich aktuálnost: 8,9
- Úplnost obsahu: 8,3
- Praktické využití kurzu: 8,0

Mnoho respondentů zdůraznilo tyto pozitivní aspekty:

- elektronická výuka je pro uživatele výhodná a mnohem méně časově náročná než prezenční výuka,
- úplnost informací (např. více možností seznámení se s různými údaji z výzkumu a názory odborníků, dobrá kvalita údajů) v kurzu,
- interaktivní a uživatelsky přívětivý charakter i stručná reflexe informací a krátké souhrny po každém vzdělávacím modulu usnadňují vstřebávání informací,
- řešení prostřednictvím sebetestování je velmi účinné.

Většina účastníků reagovala pozitivně na kvalitu i strukturu kurzu a příležitosti v rámci budování kapacit, které nabízí. **Několik účastníků školení navrhlo přepracovat další prezenční kurzy na e-learningový formát.**

Faktory, které jsou klíčem k úspěchu

Důležitou roli v tomto procesu hraje **zájem cílové instituce o řízení a znalosti** způsobu zavádění vnitřních organizačních opatření proti korupci. V oblasti vzdělávání je cílem zvyšování povědomí o negativních důsledcích korupce a vysvětlování, jak korupci předcházet a jak s ní bojovat. Proto by měly být znalosti a porozumění veřejných činitelů v oblasti boje proti korupci často posuzovány a na základě výsledků by měly probíhat vzdělávací činnosti v oblastech, jako jsou protikorupční právní předpisy.

Klíčové kroky, které by vedly k úspěchu této činnosti:

- vypracování a zavedení **strategie v oblasti komunikace s veřejností**, pomocí které bude zdůrazňován význam této činnosti u veřejných institucí a státních úředníků. Ta by měla sloužit k podpoře účasti v kurzu, protože není povinný,
- častá komunikace s veřejností o zjištěných případech korupce a jejích obecných trendech i prováděných opatřeních pro předcházení korupci a boj proti ní.

Zjištěné problémy a získané poznatky

U prvního kurzu nebyly hlášeny žádné závažné technické nebo uživatelské problémy. Všechny materiály jsou dostupné na jednom místě online. Použití elektronického kurzu nevyžaduje žádné oprávnění (odkaz na umístění kurzu je sdělován pouze veřejným institucím (včetně obcí)).

Získané poznatky a úpravy provedené v druhém kurzu na základě prvního kurzu: další používání úspěšných řešení obsažených v prvním kurzu, např. krátká shrnutí za dílčími tématy, sebetestování, praktické příklady a interaktivní prvky. Rozšíření použití infogramů, praktických doporučení, velmi stručných zjištění z prováděného výzkumu. Ukončení používání „digitálního asistenta“ (lidská postava, která vysvětluje, jak se kurz používá, a objasňuje některé otázky), protože na některé uživatele působil příliš rušivě. Stále jsou nabízena vysvětlení a pomoc, ale jiným způsobem. Na základě komentářů několika účastníků bylo zavedeno **řešení poskytnutí dalších informací** (např. pokud si účastník přeje záležitost prozkoumat podrobněji). Dále se zlepšily přechody od jednoho dílčího tématu k dalšímu i navigace v kapitolách kurzu. Větší pozornost byla věnována i vizuální atraktivitě a intuitivnímu vnímání kurzu.

Potenciál pro převoditelnost

Podobné online kurzy byly zavedeny na několika platformách. Příkladem je online kurz na téma „Společenské důsledky korupce, korupce v podnikání a korupce ve veřejné správě“, který spustil **Ústřední protikorupční úřad v Polsku** na specializované e-learningové internetové platformě a který je dostupný v polštině a angličtině (<https://szkolenia-antykorupcyjne.edu.pl/>). **Švédské Ministerstvo zahraničních věcí a Globální poradenská síť** také vytvořily bezplatný protikorupční e-learningový kurz. Tento interaktivní kurz je zaměřen na posílení povědomí společností o rizicích korupce a nabízí způsoby, jak tato rizika zmírnit. Dále **Ministerstvo zahraničních věcí Dánska** vytvořilo řadu e-learningových kurzů, které jsou zajímavé pro interní i externí partnery a jsou k dispozici zdarma. Přesněji řečeno, elektronický kurz o **boji proti korupci** je povinný pro všechny zaměstnance pracující na Ministerstvu zahraničních věcí Dánska v Kodani a na misích v zahraničí i pro poradce a konzultanty zaměstnávané tímto ministerstvem³.

---

³ <https://um.dk/en/about-us/e-learning/anti-corruption/>